THE HEBREW JOURNAL
דער ייִדישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST - Telephones: TRINITY 6830-6831
NATHAN FRIEDLAND, President.
Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario.
Subscription Rates; $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913.

ALLIED PRINTING TRADES LABEL COUNCIL UNION LABEL 25 TORONTO, ONT.

די מוסולמאנער קאנפערענץ

עס איז נאך, אמת, צו פריה צו ריידען וועגען דער מוסולמאנער קאנפערענץ, וועלכע האט זיך זונטאג געעפענט אין ירושלים. איין זאך איז אבער קלאר, פון דער דאזיגער קאנפערענץ וועט ניט ארויס דער פרידענס רוף צו די אידען און ביי דער דאזיגער קאנפערענץ וועט ניט אויסגעשטרעקט ווערען קיין האנט פאר אידיש - אראבישער פרידליכער צוזאמענלעבונג אין ארץ ישראל, ווי מען האט געהאט האפנונגען צו דערוואַרטען.

דעם טאג ביי דער קאנפערענץ האט געגעבען אבדולא על חמיד, דער פארטרעטער פון עגיפטען, און דער טאג איז געווען דער זעלבער, וועלכען אין 1929, האט געגעבען דער מופטי פון ירושלים. יענער טאג איז געווען: "מיר מוזען אפהיטען אונזערע הייליגע פלעצער". אונטער דעם דאזיגען אויטרייד האט מען אויסגעקויעלט די אידען אין חברון. מען האט פאגראם מירם אידען אין מוצא. אין ירושלים און אנדערע שטעדט, און גיכער פון אלץ איז דאס א קריענס דערקלערונג, און ניט אן אויסגעשטרעקטע פרידענס האנט.

צו אזא קאנפערענץ האט מען געהאט איינגעלאדען דעם פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאניזאציע און פארטרעטער פון דער אידישער אגענטור. לויט דער איינלאדונג האט מען געקענט דענקען, אז לכל הפחות לפנים וועגען, וועלען די אראבער מאכען מיט די אידען אין פאלעסטינע, אז זיי וועלען לעבען בשלום מיט די אידען אין פאלעסטינע, אז זיי וועלען עס כאמש פאר דער וועלט דעמאנסטרירען. אבער גלייך פון אנהויב האט דער אראבער ניט געוואלט באהאלטען דעם שווערד, וועלכען ער האלט גרייט אין גארטעל.

ווער באדראהעט די מוסולמאנער הייליגע פלעצער אין פאלעסטינע, וואס מען דארף אזוי ליארעמען און אנגעמען באשלוסען מיט חרמות, אז מען וועט קעמפען ביז'ן לעצטען טראפען בלוט די דאזיגע פלעצער צו היטען?

ווער וויל דאס פארכאפען די הייליגע פלעצער?

אלע אידען ווייסען, אז דאס איז דער אלטער געשריי פון "כאפט א גנב". די אראבער ווייסען עס אבער ניט. די אראבער פעלאכען, וועלכע ווערען געהאלטען אין דער פינסטער פון דעם מופטי און זיין געזינדעל, גלויבען, אז די אידען וויל פארכאפען די מוסולמאנישע הייליגע פלעצער. און אום דעם דאזיגען גלויבען אויפצוהאלטען, מוזען אנגענומען ווערען פייערדיגע רעזאלוציעס.

מיט אט דער פייערליכער דערקלערונג אין נאמען פון אללא אפ־צוהיטען די הייליגע פלעצער, האלט אויף דער מופטי זיין ממשלה איבער די אראבער אן דעם איז ער אויסגעשפילט. פארלירט מען אין אים דעם גלויבען, און וואס איז ער, נעבאך, אן גלויבען.

ווי געוואגט, איז צו פריה אונטערצוציהען א סך הכל פון דעם, וואס די קאנפערענץ, וועלכע ווערט יעצט אפגעהאלטען אין ירושלים וועט טאן, איין זאך איז אבער זיכער: זי איז ניט אין די אינטערעסען פון אראבישען פאלק פאר דער אויטווייקלונג פון פאלק און פאר דער פארבעסערונג פון די קאנדיציעס אין לאנד.

אויב די קאנפערענץ זאל געפירט ווערען אויף דער ליניע, אויף וועלכער זי איז אנגעהויבען געווארען, דאן איז קלאר, אז זי מאצווקט ניט מער און ניט ווייניגער ווי צו מאכען טיפער דעם אפגרונט צווישען אראבער און אידען און פארשארפערען די שנאה צווישען ביידע פעלקער, וועמענס פריד־ליכער צוזאמענלעבונג אויפ'ן פאלעסטינער באדען איז אזוי וויכטיג פאר'ן לאנד.

א פאסירונג וועגען וועלכער מען מוז זיך פארטראכטען

דאס, וואס געכטען האט פאסירט אין דעטראיט, מישיגען, איז א זאך, וועגען וועלכער ניט נאר די עלטערען און אונזער דעריציהונג סיסטעם דארפען זיך פארטראכטען נאר אויך די רעגיערונג. ווייל דאס וואס אין דעטראיט האט פאסירט, קען מעגליך פאסירען אין יעדער שטאדט אויפ'ן אמעריקאנער קאנטינענט.

דריי איינגלאך האבען פאר'משפט א פערטען איינגעל צום טויט דער־פאר. וואס ער האט באליידיגט א איינגעל פון זייער חברה, האבען זיי דעם טויט־ארטייל דורכגעפירט און זענען גלייך נאכדעם גאנץ רוהיג אוועק אין א מאווטר, און ווען מען האט זיי ארעסטירט, האבען זיי זיך שטארק באר־קלאגט געגען דעם, וואס די פאליציי האט זיי געשטערט און זיי האבען דעם בעסטען טייל פון דער מואווי ניט געקענט זעהן.

דזשאזעף פרישטאס, 15 יאר אלט, איז דער קרבן. די ארעסטירטע זענען די פיער פון דער "פלאיד גענג": סטענלי ארלעמסקי, 14 יאר אלט, דזשאזעף סאוויסקי, 14 יאר אלט און אנטאני מאזוי, 13 יאר אלט.

ווי עס ווייזט זיך ארויס, האבען איינגלאך פון דעם דאזיגען עלטער ארגאניזירט א גענג. האבען געהאט קלאב־רומס, וואו זיי האבען גע'שכורט און האבען זיך געפירט ווי גרויסע גענגסטער.

דאס איז דער רעזולטאט פון דעם, וואס כמעט א גאנצע ליטעראטור איז געשאפען געווארען פון די אל קאפאנ'ס און זייער גלייכען. וואס די פרעסע, הייפטזעכליך די אמעריקאנער גרעלע פרעסע, צושמירט און פאר־הערליכט, שיעור ניט ווי נאציאנאלע העלדען, יעדען גענגסטער, וועלכען עס גלייכט זיך ארויסצודרעהען פון די הענט פון געזעץ.

אמאל פלעגט מען זיך באקלאגען אויף דעם, וואס גרויסע ספארטלער אין אמעריקע, באקומען מער כבוד און זענען בעסער באקאנט איידער גאר גרויסע אנזווערזיטעט פראפעסארען און אנדערע געלערענטע לייט. מען פלעגט זיך באקלאגען, אז דזשעק דעמפסי, דער קולאק העלד און "ביב" רוט, דער "בייז־באל" העלד, זענען פאפולערער פון איינשטיין'ען אפילו, שוין אנערעדט פון קלענערע פראפעסארען.

דער דאמאלסטדיגער באקלאגען זיך איז געווען אויף דעם, וואס דער יונגער דור ציהט מער באגייסטערונג פון קולאק און ברומאלער מאכט, איי־דער פון גייסטיגע ענינים. און אויב דאס איז דאן אן איבעל געווען, איז דאס, וואס אל קאפאני, קאולי און זייער גלייכען זענען די, וועלכע די יוגענט פארגעסערט און נעמט פון זיי א ביישפיעל.

מיר האלטען, אז שולדיג אין דעם איז די פרעסע. אנשטאט פארצו־שטעלען און רעקלאמירען די דאזיגע אונטערוועלט העלדען ווי מארטירער, וועלכע פאלען אריין אין די הענט פון דער פאליציי. און ווי גרויסע העלדען, ווען זיי געלינגט צו אנטלויפען, זיי איינגאך פארשטעלען ווי זיי זענען, פרישטאס, ברומאלע מערדער. פאר וועמען עס איז ניטא קיין פלאץ און קיין געזעלשאפט, אן וועלכער עס איז ראמאנטישער העלדישהייט.

מיר מיינען ניט, אז דער צענזור זאל איינגעפירט ווערען אויף דער פרעסע. מיר וואלטען אפילו ניט געווייזט זיין ראמאנטישע אונטערוועלט געטיכטעס וואלטען פארכאפטען געווארען. קיינער וואלט קיין זאך ניט פארלוירען. וואס עס איז נויטיג, איז זיך צו פארטראכטען וועגען א געגענ־ניפט געגען דעם גענגסטער סס. וועלכער פארפעסטעט און שפרייט טויט אין פארבינדונג צווישען דער יוגענט.

די סעטאליק דושי

(טעגליכע שמועסען)

פון יצחקי

זינט די צעהן שבטים זענען אונז פארלוירען געגאנגען ערגעץ אין דער מדבר, מיט טויזענטער יאהרען צוריק, זוכען זיך, פון צייט צו צייט אפ פארשיע־דענע אידישע "רעמענענטס" אין אפריקע, אראביע, ביגע אדער אנדערע מקומות.

אינ'ם ראיעל אנטאריא מוזעאום, אויף בלור סטריט, געפינט זיך איצט א "צילינ־דער", וועלכער איז אלט צעהנדליגער טור־זענטער יאהרען. דער דאזיגער צילינדער איז חלילה ניט קיין "סטאור־פאיפ" וואס אונזערע ראבאמער "יאהודים" טראגען ווען זיי געהען אין דער באנד סטריט שוהל, נאר עס איז א הענטעל אדער א וואל פון א ספר תורה אויף וועלכען דער פארמעט ווערט ארויפגעקאטשעט.

פראפעסאר סי. ט. קוידרעלי, דירעק־טאר פונ'ם ארכעאלאגישען דעפארטמענט, ניט איבער, איז דאס דאזיגע הענטעל פון ספר תורה איז געפונען געווארען אין דער אלטער כינעזישער שטאדט קאיפענג, וואו עס האבען געוואוינט אידען נאך אינ'ם פריהען אנהויב פון 14־טען יאהרהונדערט.

אט האט איהר אייך, אלזא, א באַ־שטעטיגונג אז אידען האבען אמאל אנגע־שפארט אין כינע אויך. היינט וועגען די שומרונים אין פאלעסטינע וועגען די קא־ראאימען אין דער אוקראינע, וועגען די פאלאשען אין אפריקע און וועגען די רוסיע אידעלאך אויף יענער זייט סמבטיון, איז דאך שוין לאנג באשטעטיגט געווארען אז זיי שטאמען אפ פון אונזערע פארלוירענע עצהן שבטים.

אונז זענען אויך באקאנט אנדערע סארטען אידען, וועלכע רופען זיך נע־וועהנליך: "רייטשע בירגער פון משה'ס גלויבען", "פוילישע בירגער פון איזראַ־עליטישען אפשטאם" און אזוי ווייטער און נאך ווייטער.

הכלל, וועגען אלערליי סארטען אידען האב איך שוין געהערט, נאר וועגען א מאטויישען אידען, וועלכער טראגט א בערדעל מיט פאות און וועלכער עסט נאר כשרות און טראגט אפילו אן ארבע־כנפות אונטער'ן קאפאטע — אזא רעטע־ניש, בין איך זיך מודה, האב איך נאך מיינמאל ניט געזעהן.

נאך גרעסער אבער איז דאס דאזיגע רעטעניש ווען מען דערוויסט זיך, אז דער "קאטויישער איד" וואוינט ניט ערגעץ אין די ווייטע מרחקים, נאר אין א קליין שטעדטעל ארום טאראנטא.

* * *

שרייבט מיר מיינער א לעזער פון א דערבייאיגען שטעדטעל אזוי:

"פאניע יצחקי: —

"איך ווייס, אז איהר האט פיינט קאמפליומענטען, פונדעסטוועגען בין איך זיכער, אז עס וועט אייך פארשאפען פיעל פארגעניגען, ווען איך וועל אייך זאגען, אז אייערע טעגליכע קאלומס פארשאפען די אידען פון אונזער שטעדטעל פיעל נחת.

אמת, איהר דראפטשעט אמאל א'נעט אזוי אז ער קערט ממש די גאל... פונ־דעסטוועגען אבער קאנען מיר אייך זאגען אז אין א "לאנג־ראן". זענען אייערע קא לומס "פרימא. פערווי סארט"...

"און יעצט צום פונקט:

"איך בין זיכער אז וועגען אונזער "קעטשעליק דושו" האט איהר נאך ניט געהערט, און געזעהן האט איהר איהם אודאי ניט.

אייך וועט מסתמא באלד קשה ווע־רען: מאנע־שאך (ממה־נפשך), וועט איהר זיך טראכטעו, איז ער א איד, טא ווי אזוי קאן ער זיין א קאטוליק, אלא וואס דען ער איז א קאטוליק ווי זשע קען ער זיין א איד?

זענט איהר טאקע זעהר גערעכט, דער־פאר בין איך עס איצט געקומען אייך צו הילף, כדי צו אויפקלערהרען אייך די דאזיגע רעטעניש.

וואויען וואוינט דאס דאזיגע אידעל אין אן אנדער שטעדטעל, ארום אונזערס, אבער פאפולער איז ער איבער'ן גאנצען נעגענט, איבערהויפט צווישען די קריסטען, אונטער'ן נאמען "די קעטשעליק דושו".

"צו דעם דאזיגען נאמען איז ער גע־קומען דורך זיינער אן אייגענער המצאה.

"א קאטוילישע פרויען ארגאניזאציע האט געהאט איינגעטיילט קוילען ערב קריסטמעס פאר ארימע קאטוילישען. איז זיך מיישב אונזער אידעל און ער געהט אויך. פרעגט מען איהם:

— וואס ביזטו?

— א איד! — ענטפערט ער שטאלץ.

— אויב אזוי האבען מיר פאר דיר ניט קיין קוילען — לאזען איהם וויסען די קאטוילישע וויבער.

— איך בין דאך אבער א קאטוילישער איד, — כאפט זיך דאס אידעל אין צייט.

— אה, דאס זענען אנדערע דבורים — זאגען די וויבער, און אויף מארגען האט ער געקראגען א פולען זאפ מיט קוילען פון דער קאטוילישער פרויען־אר־גאניזאציע".

* * *

"עיקר שכחתי: — אונזער קאטוילי־שער איד". דאוועגט אין גוויי פאר תפילין יעדען טאג און געהט יעדען פרייטאג אין מיט אכט טאג צוריק, האט מיר מיין יונגער־פריינד הער בר־דרורא (דער פאקטישער רעדאקטאר פון "דואר היום") איבערגעגעבען בסוד, דאס די קרייזען פון זייער רעדאקציע איז דאס מאהל גע־לוגען זיך צו דערשלאגען צום ערשטען פאדעם וואס פיהרט צו די טרוס פון דעם נעשעהענעם מארד.

די אויספארשונג — האט ער מיר ווייטער געזאגט — ווערט געפיהרט בסודי סודות. די אנפיהרער פון בני־בנימין (די איצטיגע אינהאבער פון "דואר היום") לאזען זיך קאסטען געלד און מוה, און זיי גלויבען דאס עס וועט זיי ענדליך געלינגען צו דערפיהרען די אויספארשונג ביז צו אן ענטגילטיגען נצחון. אפילו דער רעגיערונג האט מען פארלויפיג ניט גע־וואלט מעלדען וועגען קיין שום זאך, ווייל מען האט מורא געהאט דאס פון געוויסע אראבישע פאליציאנטען וועלען די מער־דער געוואוייר ווערען אז מען איז אנגע־קומען אויף זייערע טרוס, און זיי וועלען אנטלויפען ערגעץ קיין סיריען אדער נאך ווייטער, אין דער מדבר.

די פאליציי פון איהר זייט האט אויך געזוכט אז געפארשט. אבער אהן דעם מינדעסטען ערפאלג. אין דער ערש־טער צייט האט די פאליציי זיך בעצייגען נאר ניט ערנסט צום פארלוירען ווערען פון סאליע זוהר מיט יוחנן שטאהל. דער אבער־קאמענדאנט פון דער פאלעסטינ־שער פאליציי גענעראל סייזער האט זאגאר זיך געהאט אמאל אויסגעדרוקט, אז "דאס פארעל הליעט זיכער ארום ער־געץ וואו אין אויסלאנד, אין דער צייט ווען דא איז מען מרעיש עולמות וועגען זיי."

נאר שפעטער האט גענעראל ספיי־זער אליין פארשטאנען זיין טעות. און ער האט גענומען פארשען און זוכען. ער האט געהאט פובליציר א בעלוינונג פון צוואנציג פונט פאר דעם וואס וועט ענט־דעקען די מערדער. יענער "פארשוין" וואס האט געוואוסט די פרטים פון דעם מורא'דיגען מארד־טהאט, האט קענטיג פאר "אזוי ביל'ג" ניט געוואלט אויסגע־בען די רוצחים...

דער דאזיגער "פארשוין" איז א פע־טער פון קליינעם אראבישען שיינעעעל א פאסטוך וואס האט אויף א ווייטען בערגעל געהאט געפאשעט א טשערעדע שאף און פארשטעקענדיג זיך — פון מורא — אונטער א פעלז. האט ער געזעהן פון דער ווייטענס אלע פרטים פון דעם שוידערליכען מארד וואס איז פארגעקו־מען אויף די זאמדען פון דעם ים ברעג. א צייט לאנג האט דער קליינער נעשווי־גען ביי איינמאל האט ער זיך ניט גע־קאנט איינהאלטען און האט דאס איבער־דערצעהלט פאר זיין פעטער.

דער "פעטער" האט זיך שפעטער אמאל באגעגענט מיט זיין בעקאנטען אברהם דרויאן.

עס איז ארויסגעקומען א שמועס וועג־גען דער באלוינונג פון די צוואנציג פונט וואס די רעגיערונג האט געהאט באשטימט פאר'ן ענטדעקען דעם מארד.

דער "פעטער האט זיך דאן ארויסגע־כאפט מיט פאלגענדע ווערטער:

"זעהסטו כאוואדזשא איבראהים, ווען מען זאל וועלען געבען כאטש א טויזענט פונט, וואלט שוין געווען איינער וואס וואלט ארויסגעגעבען די מערדער"...

הער אברהם דרויאן — א יונגער קא־לאיסט פון הרצליה — איז אויך א טע־טיגער מיטגלידער אין דער יונג־קאלא־ניסטישער ארגאניזאציע בני־בניהן. נאך דעם דאזיגען געשפרעך איז ער גלייך גע־קומען צופאהרען קיין תל אביב, און האט וועגען דעם געמאלדען הער עובד בן עמי, דעם לייטער פון דער הסתדרות "בני־בנימין". יענער האט גלייך צונויפגערופען א בעראטונג פון ד' "בני בנימין, אונטערן פארזיץ פון הער בר מכנים. עס האט אויך אנטייל גענומען אין דער זיצונג דער בא־קאנטער אברהם שאפירא פון פתח תקוה, וועלכער האט שוין נאך פון פריהער גע־זוכט אויף אייגענער אחריות די מערדער, האסגליכען איז געווען אויף דער זיצונג דער רעדאקטאר פון "דואר היום" הער בר־דרורא.

אויף דער זיצונג איז ארויסגעגאנג געווארען א מיינונג דאס מען זאל דעם "פעטער" איבערגעבען צו דער פאליציי אין דער האנד, און זיי זאלען שוין ביי איהם אהן געלד ארויסבעקומען דעם סוד פון די מערדער.

הער בר־דרורא האט זיך געגענג־שטעלט דער דאזיגער מיינונג, און האט פארגעשלאגען אז מען זאל בעסער אויף א פריוואטען אופן פארטזעצען די אונ־טערהאנדלונג מיט'ן "פעטער". די דאזיגע מיינונג איז געווארען אויך אונטערשיצט פון הער גד מכנים און עובד בן עמי.

מען איז גלייך צוגעטרעטען צו די ווייטערע אונטערהאנדלונגען מיט'ן "פע־טער, און גלייכצייטיג האט מען זיך גע־ווענדעט צו דער "מוכנות" אז זי זאל העלפען פינאנסירען דעם דאזיגען ענין.

לאנג האבען געדויערט די אונטער־האנדלונגען מיט'ן "פעטער". ער האט נאכבעלאזט אויף איהם אבט הונדערט פונט, אויף פיער הונדערט, און ביי די דריי הונ־דערט איז ער געבליבען שטעהן — ניט צו ריהרען זיך פון פון ארט. אגב, האט דער "פעטער" במשך דער דאזיגער צייט נעמהאט נענג ארבייט. ער האט אויסגע־זוכט א געלעגענהייט צו קענען טרעפען זיך מיט'ן הויפט מערדער, ראשי, וועמען ער האט ניט געקענט פערזעגליך, נאר דער קליינער פאסטוך, זיין פלימעניק, האט אנגעווייזען אויף איהם.

דער "פעטער" האט געמוזט זיך אויסזוכען פארשידענע תירוצים צו קע־נען טרעפען זיך מיט ראשי'ן, און גוט זיך איינקוקען אין זיין געזיכט, כדי צו זאל איהם קענען שפעטער איבערגעבען דער פאליציי אין דער האנד.

מצד די בני בנימין איז דער ענין איבערגעגעבען געווארען אין די זיכערע הענד פון אברהם שאפירא און גד מכנים, און יענע האבען אנגעפיהרט מיט דער אויספארשונג אויפ'ן סארט שטרענגסטען געהיי־מען אופן. זיי ביידע האבען אונטערגע־האנדעלט מיט'ן פעטער און אין דער סא־מע לעצטער מינוט זיינען זיי מיט איהם דורכגעקומען אויף צוויי הונדערט פונט, דערויף האט די רעדאקציע "דואר היום" געגעבען פינף און זיבעציג פונט, הער דיזענהאף האט אין נאמען פון דער "סוכנות" אויף געגעבען פינף און זיבעציג פונט. און אויף דער העשט פופציג פונט האט מען איהם געגעבען א וועקסעל. א חוץ דעם האבען די "בני בנימין" אויס־געגעבען פון זייער טאש צירקא דריי־פונט אויף פארשיעדענע הוצאות וואס זיי נען געווען פארבונדען מיט דער אויס־פארשונג.

היינטיגען דאנערשטאג פארנאכט זענען אברהם שאפירא מיט אברהם דרוי־ען אוועקגעפאהרען צום "פעטער" אין הארף אריין, און זיי האבען איהם אפגע־געבען דאס געלט. פאר די אראבער פון דעם דארף האט מען דערערעהלט דאס מען האט דערערעהלט אונטער מיט'ן "פעטער" וועגען א משא ומתן פון עליכע פערד... אין דער זעלבער צייט האט גד מכנים, מיט זיין ברודער משה'ן און עובד בן עמי, גע־האט אראפגעברענגט פון פתח תקוה קיין הרצליה א פאליציי אפטייליונג אונטער דער אנפיהרונג פון דעם פאליציי קאמענ־דאנט ברוך גופר (שטאמט פון דעם שטער־טעל טלומאטש ביי סטאנסלאוואוו). די פאליציי האט מען לאקירט אין דער עקס־טער שטוב אין הרצליה, כדי ניט אנצו־מאכען קיין איבערינען גערודער.

עס איז געווען זייגער ניין אוועגד, לויט'ן אנווייזונג פונ'ם "פעטער" האט די פאליציי ארומגערינגעלט די זיבען "חושות" (בייד'לאך מיט א סכך אין דער הויך) פון דעם בדואינישען לאגער

(פארזעצונג אויף פיירזש 3)

ווי אזוי זיינען ענטדעקט געווארען די מערדער פון יוחנן שטאהל און סאליע זוהר?

(פון אונזער ספעציעלען קארעספאנדענט)
י. ל. וואהלמאן (תל אביב)

עופות צוכט אין קאנאדע

פון אברהם ש. אספען.

געביידעס פאר עפות, ווי אזוי און וואס צו געבען עסען. פאולטרי א צווייג פון פארמעריי, וועלכעס איז פארבונדען מיט וויסענשאפט.

אין שטאדט אדער אפילו אויסערן שטאדט אויף א קליינעם שטח לאנד קען מען אזא ביזנעס ניט אנפיהרען. מען דארף אמווענינסטענס דערצו האבען א פינף אדער צעהן אקער לאנד. מען דארף אויך האבען א הויז פאר זיך צו וואוינען און דאס וויכטיגסטע א געביידע פאר די עופות.

איהר קענט זיך האבען אייער אייר־נעגעס צו בויען א הינער־הויז פון אויסענווענינג, אבער פון אינווענינ־מוזט איהר אזוי בויען ווי גוט און נויטיג עס זאל זיין פאר די עופות.

דאס הינער הויז פון אינווענינ דארף זיין ריין, געראם, טרוקען, לופטיג און ליכטיג, אין א געביידע פון צוואנציג פוס לאנג, צוואנציג פוס די ברייט און זיבען פוס הויך קען מען האלטען 125 עפות פון דעם קלענערען סארט, אדער הונדערט פון דעם גרעסערען סארט.

דער פארנט פון הויז מוז זיין גע־בויט דרום זייט, כדי די פענסטער זאלען אויסקומען גענען דער זון און די שטראה־לען זאלען אהין אריינדרינגען די גאנצע צייט, זונשיין. איז דער בעסטער דעזינ־פעקציע מיטעל, דאס מאכט די עופות גע־זונד און מונטער.

דער פארנט פון הויז דארף זיין צר־טיילט אין דריי טייילען, פענסטער, וועג־טילאציע און האלץ.

די פענסטער זאלען ניט זיין פון גע־וועהנליכער גלאז נאר פון סעל־א־גלאז און דאס איז איבער צוויי אורזאכען. גע־וועהנליכע גלאז איז שנעלער אויסגעזעצט צו ווערען צובראכען און דורך גלאז געהט ניט דורך די זון שטראהלען, סעל־א־גלאז וויל עס איז באוואוסט, אונטערשיידט זיך פון געוועהנליכען גלאז מיט דעם וואס עס לאזט דורך די אולטרא־וויאלעט (שטרא־לען פון דער זון). פון עקספערימענטען איז אויסגעפונען געווארען אז דער מין גלאז האט א גוטע ווירקונג אויף דעם גע־זונדס־צושטאנד פון די עופות.

די ווענטילאטארס דארפען נעמאכט ווערען פון א שיטערע לייוועגנס צוגע־שלאגען אויף ראמען און אנגעהאנגען אויף זאוויעסעס אז מען זאל קענען אויסמאכען און צומאכען ווען נויטיג.

זומער דארפען זיין אפען די פענס־טער און די ווענטילאטארס. ווינטער אויב מען באמערקט אז די באלקעס און די ווענט אין הינער הויז ווערען באדעקט מיט פראסט, איז א סימן אז די ווענטי־לאציע אין הינער הויז איז ניט גוט. דער פראסט נעהמט זיך פון דעם וואס אין הינער הויז געפינט זיך פייכטקייט, און פייכטקייט איז א געפעהרליכער שונא פון עופות, איז איינע פון די הויפט סיבות פון פארקהיילונג. וואס מעהר פרישע לופט די הינער האבען אלץ בעסער איז פאר זיי.

דער דיל קען זיין פון ערד, האלץ, אדער קאנקריט (בעטאן). א דיל פון קאנ־קריט איז דאס בעסטע. עס לאזט ניט דורך קיין ראצען, עס האלט טרוקען, עס איז לייכט צו רייניגען און עס קען גע־דויערען גאנץ לאנג.

ביים צפון וואנט אין הינער הויז זאלען זיין די סיטס, סעדלעס) און ניט העכער ווי דריי פוס פון דעם דיל, איין פוס נידריגער די רוסטס זאלען זיין די אפפאל־ברעטלאך און יעדען טאג מוז דער אפ־פאל אויסגערייניגט ווערען.

ביי דער זייט וואנט און ניט העכער ווי צוויי פוס פון דעם דיל זאלען זיין די נעסטען פאר די הינער צו לייגען אייער, איין נעסט איז גענוג פאר יעדע זעקס הינער.

צוויי האפערס (כלים פון וועלכע מען קארמעט די עופות מעש) איז גענוג פאר א געביידע פון צוואנציג פוס לאנג און צוואנציג פוס די ברייט. איין עמער וואר־סער יאיינגעפאסט און א פלאטפארמע איין פוס פון דיל איז זעהר גוט ווייל א הון האט א טבע צו גראבלען און שמיץ פאלט אין וואסער אריין.

דער דיל דארף זיין אויסגעשפרייט מיט ליטער (אונטערבעטונג) אן ערך זעקס צאהל טיעף. ליטער קען זיין פון שטרוי, בלעטער און שייווונג, (סטרייזש־קעס)., חונדערט פונט ליטער איז גענוג פאר הונדערט עופות.

יעצט אז מיר האבען א ידיעה פון א געביידע פאר א הונדערט עופות און טא־מער וויל מען פארגרעסערען די מחנה עופות, דארף מען אויך פארגרעסערען די צאהל געביידעס. מען קען אויך בילדען איין לאנגע געביידע און מאכען אפטיי־לונגען, עס איז בעסער און לייכטער אומ־צוגעהן מיט קליינע מחנות עופות.

פונקט ווי עס איז נויטיג צו קאר־מענען הינער, אזוי איז נויטיג צו וויסען וויפיעל, ווען און וואס צו קארמענען. סתם אין דער וועלט אריין צוואווארפען די הינער אביסעל "גריין" (תבואה) אזוי ווי דעם פארמערס ווייב טוט, און דעם גאנ־צען טאג לאזען זיי אדומגעהן אויף דעם מיסט, וועט מען קיין מאל ניט באַ־קומען די געוויינשטע רעזולטאטען. וואס מען פארלאנגט, און וואס פאר א טעם קען שוין האבען די הון אדער דאס איי פון אזא עוף וואס עס קארמעט זיך אויף סיום און פאספאר (שוועבעל) דארף זי האבען צו פארמירען דאס איי וואס זי ניט ארויס, (פרישע אייער זיינען רייך אין דרעזיע מינעראלען אנן ראקטוירים רעקא־מענדירען צו געברויכען דאס אין דעם מעגליכען שפיז, איבערהויפט אז דאס זעהר וויכטיג פאר קינדער) פאר דעם צוועק איז נויטיג צו געבען די עופות אויסטער־שאלאכץ. דאס ווערט צושטוי־סען אזוי גרויס אז די עוף זאל עס קענען ארונטערשלינגען ווען עופות לייגען א סך וועלען פארצעהרען א גרויסע צאהל פון דעם שטאף.

גריט (זאמד שטיינדלעך) פאר עופות דיענען פאר צוויי צוועקען. עס העלפט צומאלען דאס שפייז אין דעם עוף'ס פר־פאק, און אויך דער מינעראל שטאף וואס עס געפינט זיך אין דעם גריט געניסט די עוף.

האלץ קוילען ווערט א סך באנוצט פאר עופות. זיי עסען דאס גערן און עס קאסט ניט פיעל. קיין שום שפייז־קראפט ענטהאלט דאס אין זיך ניט. עס העלפט אבער פארדייען די שפייז.

אויסטער־שעל, גריט און האלץ קוי־לען קען מען קויפען פארטיגע.

א באלאנסירטע ריישאן (פארציע) פאר עופות דארף זיין צוזאמענגעשטעלט פון 50 פראצענט וויץ, 25 פראצענט קרעקט קארן, (צושטויסענע קוקורוזע) 12 מיט א האלב פראצענט גערשטען, 6 מיט א פערטעל פראצענט האבער און 6 מיט א פערטעל פראצענט באקווייט (רעטשע) די קארמע קען מען קויפען שוין א פאר־טיגע אויסגעמישט אדער מען קען דאס אליין אויסמישען. מען קארמעט דערפון צוועלף פונט א טאג פאר 100 הינער פון דעם לייכטען סארט, אדער 15 פונט פאר דעם שווערען סארט, איין דריטעל אין דער פריה און צוויי דריטלאך פארנאכט.

פון אזא מאס שפייז מיט אזא ריי־שאן איז ניט מעהר ווי איפצוהאלטען דעם עוף'ס עקויסטענע און זי וועט מעהר ניט לויגען ווי 72 אייער א יאהר און דאס איז א פארלוסט פאר עופות צוכטער. א הון ביי א פאולטרי מאן דארף לייגען פון 150 ביז 200 אייער א יאהר. ווען מען פאלמעסט א הון זעהט מען ווי זי האט גאנצע קנפען קליינע געלבער. ווען מען וועט געבען צו עסען דער עוף די שטאפען וואס זאלען אנטוויקלען די אייער אין איהר וועט זי די אייער לייגען, אויב ניט וועלען בלויז עטליכע אייער אנטוויקעלט ווערען און די איבערינע געלבער וועלען אויך אויסגעלייזט ווערען.

שטאפען וואס מאכט די הון לייגען מעהר אייער א יאהר, פאולטרי פאר אן אנפאנגער, און ווי אזוי מען דארף זיך נוהג זיין מיט פלאיאדען אין מיין נעקס־טען ארטיקעל.

די מעהר פון אונזער

ווי אזוי

ווי אזוי

ווי אזוי